



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve**

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post  
Præfationem Indicantvr

**Suárez, Francisco**

**[Köln], 1619**

6 An mutatio facta in aliquo corpore necessario fiat in omnibus locis, in  
quibus illud existit.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

modi unionis per se non pendent à præsentia locali, vt constat, quia quamuis totus locus mutetur, semper seruetur idem modus unionis, seu informationis: ergo etiam in his modis, qui per se à loco non pendent: potest eadem omnino res habere vnum modum in vno loco, quem non habet in alio. Quod si hoc naturaliter possibile est, vt contingit in re spiritali & in ordine ad modos & loca partialia; mirum non est, quod de potentia Dei absoluta hoc non repugnet in re corporea in ordine ad integra loca omnino diuersa. Secundo sumi potest argumentum ex diuersis temporibus ad loca diuersa: nam idem corpus existens in temporibus diuersis potest in vno habere proprietatem huiusmodi, quam non habet in alio: ergo idem erit in pluribus locis. Patet consequentia quia; sicut potest separari in vno tempore, & non in alio, ita in vno loco, & non in alio. Fateor esse differentiam, quia quando separatur in vno tempore, omnino separatur à tali subiecto actu existente, quando vero separatur in vno loco tantum, non omnino separatur à subiecto, vt actu existente, sed tantum vt existente hic. Veruntamen hæc differentia non obstat rationi factæ, quia similitudo seu proportio, non in hoc ponitur, sed in hoc solum, quod sicut subiectum potest in vno tempore durare, in quo non durat proprietas, quia est distincta, & separabilis: ita etiam subiectum potest poni in vno loco, in quo non ponatur proprietas, quia est distincta, & separabilis. Tertio est optima ratio supra facta, quia hoc non inuoluit contradictionem, vt exempla supra adducta declarant, & supra etiam sectione 3. dictum est, quia, si contradictio proprie, & simpliciter fiat (& idem est de priuata oppositione) semper altera pars est falsa, scilicet, quæ absolute negat proprietatem conuenientem rei in aliquo loco: si vero fiat cum loci determinatione, sic non est contradictio, quæ esse debet eiusdem de eodem secundum idem. Neq; contra hoc obstat replicæ Scoti, scilicet, quod hæc prædicata abstrahunt à loco: duobus enim modis hoc potest intelligi: primo, quod hæc proprietates per se non pendent à loco, & hoc est verum, secundo, quod non requirant præsentiam localem proportionatam præsentia subiecti, vt illi inhæreant: & hoc est falsum, quia ante omnia oportet, vt sint simul loco, & indistantia: ex hoc capite prouenit, vt non fit contradictio, rem esse hic albam, & non Romæ, quia licet subiectum sit verobiq; præsens, potest albedo non habere vtramq; præsentiam, sed vnam tantum, quia, cum sit res absoluta, & ex natura rei distincta, potest multiplicari in subiecto, & non in forma, & per hoc factis responsum est ad totum fundamentum primæ opinionis.

Dico secundo, proprietates intrinsecæ & connaturales tali rei seu corpori, de potentia ordinaria, seu iuxta naturam suam, necessario insunt rei, vbicunq; existat. Hoc probat argumentum tertie opinionis simpliciter ex concomitantia, quæ in hoc sacramento reperitur. Et ratio est primo, quia istæ proprietates consequuntur rem necessaria quadam connexione, seu dimanatione: Ergo sine nouo miraculo non potest res alicubi esse sine illis. Secundo, quia non potest res naturaliter existere sine his proprietatibus: neque ex natura rei fati est, quod in loco distante illas habeat, quia vnaquæque forma sibi solum habet suum formalem effectum, vbi præsens existit, sicut etiam, vt accidens alicubi naturaliter existat, non fati est, quod alibi inhæreat subiecto, sed necesse est, vt, vbicunq; existit, ibi sit in subiecto: idem ergo erit in alia quacunq; proprietate, seu naturali existendi modo.

Dico tertio, Si corpus prius existens alibi postea ponatur simul in alio loco solum per actionem adductiuam, ex natura rei affert secum omnes suas proprietates, quas in priori loco habebat, atq; ita secundum potentiam ordinariam necessario habebit etiam easdem proprietates in vtroq; loco. Probatur, quia

hæc proprietates etiam si accidentariæ sint, tamè supponuntur realiter inherentes, & vnitæ: & alioqui sunt independentes in suo esse à tali loco: ergo sicut Aristoteles dixit, motis nobis moueri ea, quæ sunt in nobis, ita nos dicere possumus, adducto illo corpore in alium locum, adducietur ea, quæ sunt in ipso propter realem unionem, quæ non dissoluitur propter talem mutationem. Et confirmatur, nam, quando motio adductiuæ talis est, vt auferat re ab vno loco, & transferat in alium; tunc necessario transfert illam cum huiusmodi proprietatibus omnibus, vt per se constat: ergo idem erit, etiam si per adductionem non priuetur res priori loco, quia ratio concomitantia, quæ est connexio, eadem est, cuius nonnullum naturale vel iugium esse potest, in substantia angeli, quando ex inadaquata parte sui loci, se extendit suo modo ad vltiores partes, nam secum defert suas potestias, & actus, & quicquid in se habet præter partialem modum præsentia.

Dico quarto, Si idem corpus simul ponatur in pluribus locis, aut, si per actiones substantiales diuersas in eis constituitur, etiam si altera earum prius existat, quam alia, fere ex voluntate Dei pendet, quod in vtroque loco habeat, vel non habeat eandem qualitates seu proprietates extrinsecas, seu accidentales, magis tamen congruum, & naturis rerum magis consentaneum esse videtur, vt eandem vtrobiq; recipiat. Probatur primo, quia hæc proprietates neq; ex re ipsa intrinsece sequuntur, neq; ei sunt debita ex natura rei, vt supponitur: ergo, quando res fit, vt aliquam habeat ex his proprietatibus, necessaria est noua actio, quæ non solum est distincta ab actione, qua fit subiectum, sed etiam nullam habet connexionem cum illa: ergo quod de facto coniungatur, ex voluntate & concursu & extrinseci agentis pendet: ergo similiter, quod coniungatur in vno loco, & non in alio, vel quod actio accidentalitatis coniungatur cum vna actione substantiali, & non cum alia, pendet ex voluntate Dei, quia hæc supernaturaliter operatur. Dices, quamuis hæc proprietates absolute non sit debita, tamen ex suppositione, quod inest, seu datur in vno loco, debetur in alio. Respondetur hoc declarare vtique alteram partem conclusionis: nam hoc debitum non potest esse omnino intrinsecum & connaturale, quia ista proprietates intrinsecæ & connaturales non est, & ideo non tollit, quin pendeat ex Dei voluntate: videtur autem esse debitum quoddam congruitatis: est enim magis consentaneum naturis rerum, vt cum identitate subiecti, identitas proprietatum seruetur, quantum fieri possit. Item quia non est natura rei consentaneum, vt idem subiectum habeat contrarias formas, etiam in diuersis locis: ergo neq; vt habeat simul formam & priuationem eius. Tandem hoc etiam persuadet communis doctrina supra data de concomitantia, quæ in hoc sacramento intercedit, vt latius, qu. 76. dicturi sumus.

SECTIO VI.

*Vtrum mutatio facta in aliquo corpore necessario fiat in omnibus locis, in quibus illud existit.*

Constat ex dictis questionem hanc non tractari de mutatione locali: quia cum hæc nihil aliud quam effectio præsentia, seu ipsamet præsentia, aut Vbi in fieri, sicut vna præsentia est in vno loco, & non in alio: ita potest fieri vel mutari in vno loco, & non in alio, & ita Christus mutat præsentiam in sacramento, & non in celo, & suo modo anima in manu, & non in capite: imo, licet contingat simul moueri in duobus locis, vt mouetur Christus in duabus hostiis, non est idem motus vtrobiq; sed diuersus, quia ad distinctam præsentiam terminatur. Est ergo questio de aliis mutationibus, in qua suppositis, quæ præced. sect. dicta sunt, nulla videtur esse difficultas in

*exisset, necessario ita ut proprietates de potentia ordinaria.*

*Si tamen simul in duplici loco ponatur, non habet cum illis istam necessariam connexionem.*

Augst. Ockam. Euseb. etc.

3. Sectio.

Met. Sec. Galen.

D. Tim. Thales.

*Chalaz. In potentia ordinaria. Connaturales. Hoc probat argumentum tertie opinionis simpliciter ex concomitantia, quæ in hoc sacramento reperitur. Et ratio est primo, quia istæ proprietates consequuntur rem necessaria quadam connexione, seu dimanatione: Ergo sine nouo miraculo non potest res alicubi esse sine illis. Secundo, quia non potest res naturaliter existere sine his proprietatibus: neque ex natura rei fati est, quod in loco distante illas habeat, quia vnaquæque forma sibi solum habet suum formalem effectum, vbi præsens existit, sicut etiam, vt accidens alicubi naturaliter existat, non fati est, quod alibi inhæreat subiecto, sed necesse est, vt, vbicunq; existit, ibi sit in subiecto: idem ergo erit in alia quacunq; proprietate, seu naturali existendi modo.*

*Chalaz. In potentia ordinaria. Connaturales. Hoc probat argumentum tertie opinionis simpliciter ex concomitantia, quæ in hoc sacramento reperitur. Et ratio est primo, quia istæ proprietates consequuntur rem necessaria quadam connexione, seu dimanatione: Ergo sine nouo miraculo non potest res alicubi esse sine illis. Secundo, quia non potest res naturaliter existere sine his proprietatibus: neque ex natura rei fati est, quod in loco distante illas habeat, quia vnaquæque forma sibi solum habet suum formalem effectum, vbi præsens existit, sicut etiam, vt accidens alicubi naturaliter existat, non fati est, quod alibi inhæreat subiecto, sed necesse est, vt, vbicunq; existit, ibi sit in subiecto: idem ergo erit in alia quacunq; proprietate, seu naturali existendi modo.*

ordine ad diuinam potentiam: quia huiusmodi mutatio superueniens rei existenti in loco, semper terminatur ad aliquid ex natura rei distinctum & separabile a subiecto: diximus autem terminum ipsum posse esse in subiecto in vno loco, & non in alio, quia quoad hoc, non est minor repugnantia in mutatione, quam in ipso termino. Solum ergo superest inquirendum, quod ex natura rei consequatur, & hoc ipsum est, quod de Eucharistia inquiri solet, an si Christus extra sacramentum calefieret, vel doleret, easdem mutationes in sacramento pateretur. In qua

1. Sententia  
D. Thomae

Scotus  
Alciphod.  
Egidius.  
Petrus Soto.  
Innocentius.

2. Sententia  
Hugo  
Victor.

Alensis  
Maior.

Palae.  
Ladesta.  
Ruard.

Agens naturale mutans corpus in vno loco, non mutatur in alio, ex vi suavitatis.

Enasio.

Impugnatur.

re D. Thom. quaest. 76. art. 1. & quaest. 81. art. 4. simpliciter affirmat, considerando praecise in his mutationibus id, quod est absolute in motu locali: idemque sentit Scot. d. 10. qu. 2. & 4. & frequentius ibi Theologi, & Alciphod. lib. 4. sum. tract. 5. cap. 5. quaest. 6. Egid. Theorem. 46. de Euchar. Petrus Soto lect. 6. de Euchar. & fauet Innocent. lib. 4. de hoc myst. cap. 6. Fundamentum esse potest, quia subiectum mutationis idem est, & mutatio, quae in eo fit, non pendet a loco.

Secunda vero sententia negat, hoc sequi ex natura rei, indicat Hugo Vist. & Alex. Alen. citati scilicet. praeced. Tenet Maior. d. 10. q. 5. Palae. d. 11. q. 1. Led. qu. 16. art. 1. dub. 3. Ruard. art. 15. Fundamenta afferemus postea. Dico ergo primo, Ex sola virtute agentis naturalis mutatio facta in vno loco non fit in aliis locis distantibus, in quibus idem corpus existit. Haec conclusio probabitur melius, descendendo ad specificas mutationes, & per eas sigillatim discurrendo. Haec ergo mutatio potest esse, aut per actionem transeuntem, aut per immanentem: & prior potest ad tria capita reuocari, quae sunt alteratio, augmentatio propria, vel impropria, & generatio: sub posteriori vero membro continentur omnes actus sensuum exteriorum & interiorum, intellectus, appetitus, & voluntatis: Probatur ergo primo de alteratione, quia si corpus existat hic & Romae, & hic calefiat ab igne, ex virtute illius agentis non potest illa calefactio Romae fieri, quia ignis non habet virtutem naturalem ad agendum, nisi intra suam sphaeram: non ergo potest calefactionem seu calorem Romae transmittere.

Dices, quamuis agens per se consideratum non habeat hanc virtutem: nihilominus hunc effectum sequi ex necessitate materiae, quia, quod actioni huius agentis hic subiicitur, idem omnino est Romae. Sed contra: primo quia hic effectus, quod hic calor addit, Romae est nouus effectus realis: ergo necessario esse debet ab aliqua causa efficiente, quae habeat vim effectricem illius, sed hanc non habet ignis ex se, neque identitas subiecti, eam illi confert: ergo. Secundo ex illa actione sequetur, quod ille calor habeat duas praesentias reales, vnam hic, alteram Romae: sed hic est effectus valde supernaturalis: ergo non potest illum efficere ignis virtute sua, etiam si subiectum sit idem in vtroque loco. Quin potius, si ad agendum illum calorem in illo subiecto in vno loco, omnino necessarium esset, illum efficere in vtroque loco, potius dicendum esset, ignem non posse omnino efficere illum calorem, sola virtute naturali etiam in vno loco, quam posse in vtroque: quia facilius est, virtutem naturalem impediri ab agendo, quam eleuari ex sola conditione materialis subiecti ad agendum aliquid supra totam naturam virtutem. Quod autem nec hoc sit necessarium dicere, probatur tertio ex motu locali: nam supposita existentia eiusdem corporis in duobus locis, potest agens virtute naturali illud mouere localiter in vno loco, quamuis non possit illud, & eundem motum transferre in alterum locum: ergo similiter poterit calefacere illud in vno loco, quamuis non possit calefactionem illam mittere in alium locum: signum est enim, solam identitatem subiecti non sufficere, vt mutatio in eo facta in vno loco transeat in alium, si aliunde obiter ali-

quod impedimentum: hoc autem impedimentum in mutatione locali prouenit non solum ex defectu virtutis actiuae, sed etiam ex ratione ipsius mutationis, & termini eius: in alteratione autem sufficienter prouenit ex defectu virtutis agentis. Quarto & ultimo est specialis ratio in hoc mysterio, vt calefactio facta in corpore Christi existentis, verbi gratia, in exanaculo, non possit virtute agentis naturalis transire in idem corpus sub speciebus panis existens: quia oporteret, calorem illum recipere modum sacramentalem existendi sub speciebus, totumque existere in toto, & totum in qualibet parte: & puncto: hoc autem neque ab agente naturali virtute, neque ex vi materialis alterationis fieri potest: quia ille modus sacramentalis, supernaturalis est & altioris ordinis. Et confirmatur: nam propter hanc maxime causam non potest corpus Christi, vt in hoc sacramento existit, immediate pati ab agente naturali: ergo nec mediate, id est, media alteratione facta in eodem corpore, in eodem loco: nam effectus idem futurus est sub sacramento, siue immediate, siue mediate fieri dicatur, praesertim: quia semper requirit propriam & immediatam actionem, per quam fiat.

Secundo probatur conclusio in motibus ad quantitatem, quos sub nomine augmentationis proprie vel improprie dicitur, ad quam diminutio reducitur, complexi sumus: potest enim hic motus triplex intelligi. Primus est, per modum continuationis, vel diuisionis, vt, cum aqua aquae infunditur, vel ab aqua separatur, & de hoc constat, non necessario consequi ex vno loco ad alium, quia fit per motum localem vel ipsius corporis, vel alterius, quod interponitur inter partes eius: ostensum est autem, mutationem localem non transferri ex vno loco in alium. Vnde, si eadem aqua esset hic & Romae in duplici vase, posset hic affundi, & in vase hic existente diminui, & non Romae. Et eadem ratione, quamuis perforarentur manus Christi in cruce, ex vi talis agentis naturalis non perforarentur in Eucharistia: quia per se a formaliter solum est quaedam diuisio continui, motu locali facta: ac simili modo, quamuis in proprie specie effunderetur sanguinem, non egrederetur hic sanguis ex corpore, prout in Eucharistia exiret, quia illa effusio solum erat mutatio localis, quae non necessario transit in alium locum, praesertim facta modo extenso, & quantitatio, cuius non est capax corpus sacramentaliter existens: manet ergo sanguis in sacramento intra corpus & cōtinuus reliquo sanguini, sicut erat antea: quia nulla esset facta in eo mutatio, & quia cum sit res liquida, manens intra venas cum alio sanguine, non potest, vt videtur, non manere continua. Aliud genus huius mutationis esse potest condensatio & rarefactio, sed de hoc eadem ratio, quae de alteratione & mutatione locali, habet autem adiunctam mutationem localem, interdum antecedentem, interdum consequentem. Tertius modus ad quantitatem est propria augmentatio & diminutio: & de hoc est mihi res euidenti, quod factus in corpore in vno loco non necessario fiat in alio, aut factus in corpore Christi extra sacramentum, non necessario fiat in sacramento, quamuis contradicat Scotus, dist. 10. quaest. 6. Probatur autem, quia hoc augmentum non fit sine coniunctione extrinseci corporis, scilicet, nutrimenti, seu materiae eius: sed potest esse corpus in duobus locis, & nutrimentum tantum in vno: ergo applicabitur nutrimentum viuenti in vno loco, & non in alio: Respondet Scotus, tunc necessario fieri, vt materia & quantitas cibi in alterum etiam locum transferantur. Sed hoc, vt Maior notauit, incredibile est, praesertim ex virtute sola agentium naturalium, primo, quia ibi nullum est agens, quod habeat tantam virtutem. Secundo, quia illa mutatio materiae, seu corporis quanta

quantum in alium locum distantem, subita & instantanea, siue transitu per medium est, ut multis videtur, impossibile, vel saltem, ut verius est, difficilima, & valde supernaturalis: a quo ergo agente naturali, ut sic fieri potest? Tertio, quia si ignis existens hic & Romæ, hic generet ignem ex stupa, non ibi illum continuando, nemo dicit ignem illum denuo genitum, ita ut incipere esse hic & Romæ: quia stupa, ex qua genitus est, ut supponitur, non erant Romæ, neque est alia causa vel ratio, a qua illuc fit translatus: ergo eadem ratione, quamuis ignis ille genitus continuaretur generanti, non propterea inciperet esse Romæ, quia ut ostendimus, continuatio, quæ in vno loco fit non necessario fit in alio: sic igitur posset ignis ille per iuxta positionem augeri in vno loco & non in alio: ergo eadem ratione posset viuens per intrusumptionem, quia reuera est fere eadem ratio. Quarto accedit specialis difficultas in hoc mysterio, si corpus Christi augeretur extra sacramentum, quia oporteret, illam partem materiæ & quantitatis additam, modum sacramentalem accipere, sicut dictum est de alteratione: nam eodem modo hic applicari potest ratio ibi posita.

Tertio probatur conclusio in integra substantia-  
li mutatione, qualis est, verbi gratia, corruptio: de  
generatione enim nihil est, quod dicamus, quia, si  
supponitur corpus iam existens in multis locis, clarum  
est, virtute naturali, de qua nunc agimus, non  
posse alibi generari: nam de virtute supernaturali  
infra dicemus agentes de trãsubstantiatione. Quod  
ergo corruptio vel mors posset euenire eidẽ corpõ-  
ri in vno loco, & non in alio, probatur primo ex  
dictis: quia eadem fere ratio est de corruptione, ac  
de diminutione, in qua intercedit partialis corruptio.  
Secundo, quia sæpe corruptio fit ex diuisione  
continua, semperque per actionem præuiam: verã  
autem harum mutationum potest fieri in vno loco,  
& non in alio. Tertio naturali exemplo anima, quæ  
in vno loco est vnita vni parti materiæ, & non alteri,  
cui est tãtum vnita in alio loco. Vnde fit, vt possit se-  
parari, & amittere vnionem in vno loco, & non in  
alio: ergo eadem ratione posset diuina virtute esse  
in vno loco vnita vni corpori, & in alio alteri: &  
tunc, licet separaretur ab vno per actionem alicuius  
agentis naturalis, non propterea necessario separa-  
retur ab alio: ergo pari ratione è conuerso potest  
materia in vno loco esse vnita, & non in alio, &  
tunc, quamuis ab vna forma separaretur in vno lo-  
co, non separaretur ab alia in alio. Ac tandem fe-  
re eadem ratione concluditur, quod si in duobus  
locis sit vnita eidem formæ, possit in vno ab ea se-  
parari, virtute agentis naturalis, & alteri vniri, &  
non in alio: nam est fere eadem ratio, suppositis  
præsertim, quæ dicta sunt de alteratione: nulla est  
enim hic specialis repugnantia: nam quod eadem  
materia in diuersis locis sit sub diuersis formis sim-  
pliciter non repugnat, vt recte notauit Gabriel, le-  
ctione 47. in Canonem, contra Scotum, carpens il-  
lum, quod non consequenter fuerit locus: nam  
in quarto, distinctione decima, quæstione 2. conce-  
dit, quod licet corpus Christi vitium & animatum  
fuerit ante Incarnationem, in Eucharistia, potuisset  
in propria specie ex puris sanguinibus Virginis sub-  
stantialiter concipi, ad hoc autem necessarium fu-  
isset, vt prius eadem materia esset informata anima  
Christi in Eucharistia, & forma sanguinis in vtero  
Virginis, vt ex illa posset Christus concipi & gene-  
rari, neque in hoc, reuera, est vlla implicatio con-  
tradictionis. Quo fit, vt, si causæ naturales applicen-  
tur corpori in vno loco, & non in alio, possint illud  
corrumperere, & aliud ex illo generare in vno loco,  
& non in alio. Dices, esto, non implicet contra-  
dictionem, eandem materiam esse simul sub diuersis  
formis, tamen naturaliter saltem hoc repugnat, siue  
materia sit in vno loco, siue in multis. Vbiq; enim

eandem capacitatem habet, & eandem numero  
potentiam, quæ vnica forma repletur. Ergo si idem  
numero corpus existit in duobus locis, ex eadem  
numero forma & materia compositum, non potest  
virtute alicuius agentis naturalis corrumpi in vno  
loco, & non in alio. Probatur consequentia, quia  
non potest expellere formam in vno loco, nisi intro-  
ducendo aliam: non potest autem introducere aliam  
quamdiu in alio loco manet prior forma in eadem  
materia, alias naturaliter maneret materia sub dua-  
bus formis. Atque idem argumentum fieri potest de  
alteratione, quia idem subiectum non est capax con-  
trariarum formarum: ergo etiam in diuersis locis  
positum, non potest eas recipere, quia capacitas sub-  
iecti non augetur propter locorum multitudinem:  
Ergo non potest in vno loco calefieri, quin expellatur  
frigiditas ab illo subiecto, non in vno loco tantum,  
sed in quolibet: ergo necesse est, vt calor etiam ex vi-  
talis calefactionis incipiat esse, vt calor etiam ex vi-  
talis calefactionis incipiat esse in omnibus locis, in  
quibus est subiectum. Ad priorem partem aliqui, pro-  
pter illud argumentum concedunt, non posse agens  
naturale in vno loco tantum existens corrumpere al-  
liud compositum existens in pluribus locis, quia non  
potest omnino expellere formam ab illa materia, v-  
bi cunq; est, eo, quod non possit actionem suam ex-  
tendere ad distantem locum, & ideo etiam non posse  
expellere illam formam in loco propinquo, propter  
rationem factam, quia non potest illa forma expelli  
hic, nisi vbique & omnino expellatur, quia alioqui  
agens naturale introduceret aliam formam. Sed  
hæc opinio creditur difficilis est, scilicet, stupam in  
medio ignis positam non esse comburendam, solum  
ex eo, quod sit in alio loco distante, vel separato  
ab igne, aut Christum Dominum non potuisse in  
Cruce interfici, si in triduo esset in sacramento vi-  
uus.

Ratione item argumentor, quia sicut non po-  
test naturale agens actionem suam transmittere in  
corpus illud, prout in loco distante existit, ita idem  
corpus alibi existens, non potest existere virtuti ta-  
lis agentis: ergo si agens habet virtutem ad super-  
randum, & corrumpeudum illud corpus in loco  
propinquo tantum existens, potuit corrumpere  
illud, etiam si alibi existat. Aliter ergo dici potest in  
eo casu agens naturale posse corrumpere immédia-  
te tale corpus, prout est ibi propinquum, consequen-  
ter tamen & ex necessitate materiæ expelli formam  
ab illa etiam in loco distante, ne materia maneat sub  
diuersis formis. Quod si obiicias, quia non potest  
agens introducere suam formam in loco distante,  
responderi poterit, vel propter hanc causam mate-  
riam desinere esse simpliciter, & annihilari in loco  
distante, quia nec potest retinere propriam formam  
priorem, cum alibi aliam recipiat, nec potest ibi re-  
cipere aliam formam, per quam conseruetur: vel  
certe magis philosophice dicendum esse, Deum  
tunc suppleturum defectum agentis naturalis, & in-  
troduciturum ibi formam in materia, per quam ibi  
possit conseruari. Aliter dici posset è contrario: in  
eo casu agens naturale posse disponere corpus sibi  
propinquum vsque ad corruptionem, ita vt for-  
ma substantialis expellatur ex defectu dispositionis  
conseruantis, non posse tamen ex virtute naturali  
introducere suam formam, solum quia in eodem  
subiecto est alia forma incompositibilis, quam non  
potest simpliciter expellere, ideoque oportere, vt  
aut Deus suppleat defectum agentis ad introducend-  
dam talem formam, aut quod materia simpliciter  
desinat esse ob defectum formæ. Sed neuter ho-  
rum modorum mihi probatur, nam in primis  
quod in eis dicitur, Deum supplere defectum ag-  
entis, non pertinet ad hanc conclusionem, sed ad se-  
quentem, nec saluat, quod naturale agens sola na-  
turali virtute possit corrumpere corpus existens in  
duobus locis, vel sibi simile ex illo generare. Deinde

ratio supra facta, quod illud passum propter solam existentiam in loco distante non possit magis resistere agenti sibi propinquo in alio loco, quam si ibi tantum esset: haec inquam ratio continet, non solum posse expellere formam repugnantem, sed etiam posse introducere sibi similem in illa materia. Quod etiam confirmatur: nam, si potest expellere aliam formam, necesse est, ut possit introducere dispositiones repugnantes, de quibus tamen eadem ratio est, ac de ipsa forma, ut probat argumentum factum de alteratione. Quod autem e contrario possit huiusmodi agens de naturali virtute expellere contrariam formam in loco distante, & ibi non introducere suam, non videtur consequenter dici, tum, quia eadem est difficultas, quomodo virtute naturali agit in distans, siue ad corruptendum, siue ad generandum, tum maxime, quia vna forma non expellitur, nisi ratione alterius, quae introducitur: ergo si ex sola identitate materiae necessario sequitur expulsiō in vtroque loco, sequitur etiam introductio, & si recurramus ad dispositiones praemas, de eisdem fiet proportionale argumentum, quod etiam in eis non fit immutatio, seu remissio in aliquo loco, nisi quatenus in eodem fit alteratio ad contrariam formam. Vltimo, tandem haec omnia videntur satis impugnari exemplo supra adducto de aliis contrariis, seu oppositis, quae immediate consequuntur motum localem, vel etiam alterationem aliquam: ut sunt, esse densum & rarum, sedere & stare, quae nec se impediunt in diuersis locis, nec vnum eorum, prout in loco distante existit, impedit virtutem agentis in alio. Quocirca dici potest vltimo, quod licet absolute & simpliciter, nullaque facta suppositione, materia eadem non possit recipere varias formas virtute agentis naturalis, tamen facta suppositione, quod sit in multis locis, & quod Deus relinquat naturalia agentia operari praecisa virtute sua, consequenter sequi, ut eadem materia possit a variis agentibus naturalibus varias formas recipere, quia eadem materia in tantum non potest plures formas simul recipere, in quantum ipsae formae inter se formaliter pugnant: potentia enim passiva Subiecti de se indifferens est ad recipiendam quamcumque formam alteri non repugnantem: formae autem, ut actu sibi repugnent, & ut vna expellat aliam, vendicant, ut non solum circa idem Subiectum versentur, sed etiam in eodem loco. Nam vel haec repugnantia est effectiua, vel formalis. Si effectiua, conitatur requirere loci approximationem, quia agens & patiens debent esse simul, vel saltem intra certam, Sphaeram. Si formalis, ut verius est, multo magis requirit intimam praesentiam localem: Nam hic effectus priuatiuus expellendi aliam formam, sed secundarius, ut supponit positum effectum informandi, hic autem effectus fieri non potest, nisi forma intime praesens sit in loco, vbi est materia: ergo repugnantia formalis inter formas solum est respectu eiusdem Subiecti & loci, vbi altera forma praesens adest: quod ergo vna materia existens in diuersis locis habeat varias formas, non est contra naturalem repugnantiam harum formarum, & ideo mirum non est, quod talis effectus sequi possit ex actione plurium agentium naturalium, supposito priori miraculo, per quod ablata fuit prima radix repugnantiae. Neque hoc est admirabilius, quam quod idem corpus possit naturaliter moueri & quiescere, sedere & stare, pensari & rarefieri, supposito priori miraculo. Atque haec omnia applicari possunt ad quamcumque alterationem & ad qualitates contrarias (actus vitales excipio, de quibus statim) quae inter se non pugnant actu, nisi sint sufficienter propinqua, ut vna alteri formaliter resistat, quod non habent, nisi sint in eodem, ideo & circa Subiectum idem versentur.

Quarto loco explicanda est conclusio posita in actibus vitalibus, inter quos & alias mutationes, haec

est differentia, quod intrinsece manant ab eadem potentiam qua recipiuntur, & ideo de eis est specialis difficultas, nam hoc ipso, quod idem homo, verbi gratia, est in diuersis locis, est in vtroque loco agens & patiens huiusmodi actus, & aequo sibi propinquum: quia est omnino idem, & ideo quicquid in hoc genere agit & recipit in vno loco, videtur necessario agere & recipere in alio, hic enim cessat difficultas posita in aliis generibus, scilicet, quod non possint transmittere actiones suas ad loca distantia. Sicut si idem ignis, & idem lignum essent simul hic, & Romae, & aequo sibi propinqua, tunc necessario sequeretur calefactio in vtroque loco. Quae quidem ratio conuenire videtur in aliquibus actibus, sed non in omnibus. Distinctione ergo opus est, nam quidam sunt actus immanentes, qui pendunt non tantum a potentia, sed etiam ab obiectis loco propinquis, & actu immutantibus ipsas potentias, ut sunt actus sensuum exteriorum, & in his habet etiam conclusio posita locum, quod actus, verbi gratia, visio, hoc loco factus, non necessario sit in alio realiter praesens, quia pendet ab obiecto praesente: obiectum autem, quod hic est praesens, non est alibi: item species causata ab obiecto hic non est alibi, propter rationem supra factam, quia non potest transmittere suam actionem in distans: ergo virtus actiua visio non est in alio loco, quia ipsa species est partialis virtus: ergo neque actus erit necessario in vtroque loco ex vi naturalis virtutis actiuae. Alii vero sunt actus, qui non pendunt ab aliquo obiecto, vel agente extrinseco localiter applicato: ut sunt actus interiores memoriae, intellectus, voluntatis & appetitus, & in his verisimile est necessario fieri in vtroque loco, vbi idem homo existit, propter rationem factam, ad quam tamen supponendum est, totam virtutem actiuam talium actuum per se necessariam ad eos efficiendos esse in vtroque loco. Quod in voluntate & appetitu semper accidit, quia iuxta probabilem sententiam tota actiua virtus est in ipsis potentiis: obiectum autem non efficitur, sed finaliter & meaphorice mouet, non localiter applicatum, sed per cognitionem ex sympathia potentiarum quae in eadem animata dicatur. In intellectu autem & phantasia necessario esset, ut species impressa in vtroque loco fieret, quod quidem fortasse naturaliter non fieret, speciebus comparatis per sensus externos, maxime, si verum est effectiue causari ab ipsis, vel ab exteriori sententione in interiori sensu, & a phantasia in intellectu. Nam si fortasse species intelligibilis solum sit ab intellectu agente, phantasia autem solum requiritur per modum exemplaris, per sympathiam etiam potentiarum, sic probabile est, speciem intelligibilem resultare in vtroque loco, quamuis obiectum sensibile in vno tantum loco applicetur: quia virtus per se actiua & receptiua, ipsius speciei est eadem in vtroque loco, & in vtroque sufficienter excitatur seu mouetur a phantasia per modum exemplaris, & per sympathiam potentiarum, quae a distantia loci non pendet, ut iam dicam.

Atque hinc probabile sit, in huiusmodi actibus vitalibus non posse esse duos actus contrarios, oculi autem & amoris, assensus & dissensus, in eadem potentia, est tantum quia talis actus naturaliter semper est in vtroque loco, tum etiam, quia huiusmodi actus non solum pendet a potentia, ut a subiecto recipiente, sed etiam ut a principio agente: eadem autem potentia non habet vim naturalem ad efficiendum simul actus contrarios, in quo multum differt virtus actiua a passiva: nam haec indifferens est, ut ab agente recipiat, iuxta virtutem eius dummodo formae inter se non pugnent. Illa vero est ab intrinseco limitata in sua virtute, quae non crescit propter existentiam in pluribus locis. Dices, has rationes ad summum procedere, secundum potentiam naturalem: supernaturalem autem videtur sequi, posse esse simul in diuersis lo-

Verā solutio.

his locis, quia supernaturaliter potest virtus activa confortari, & quilibet actus in vno loco tantum consistit. Quod videtur concedere Gabriel. in 4. dist. decima, articulo tertio, dubio tertio, non tantum in homine existeret in diuersis locis, sed etiam in eodem, quod frequens est apud Nominales. Ego autem suppono, inter actus vitales contrarios esse tantam repugnantiam, vt etiam per potentiam Dei absolutam non possint esse in eodem Subiecto & loco simul, quia sese omnino destruunt ex parte obiecti, vnus enim destruit obiectum alterius. Vnde fit, vt cum alie qualitates contrarie simul esse possint in gradibus remissis, hoc repugnet naturaliter actibus vitalibus contrariis. Vnde probabilius etiam censeo, non posse huiusmodi actus contrarios esse simul, in eodem Subiecto etiam in diuersis locis, quia licet concedam, posse Deum ponere vnum ex his actibus in vno loco, & non in alio, vbi esset idem Subiectum, tamen inde impediret actum sibi contrarium in eodem Subiecto etiam in alio loco, non per meram informationem & impossibilitatem formarum, ad quam esset necessaria presentia localis, sicut in alijs contrariis, sed ex parte obiecti, destruendo illud per sympathiam eiusdem anime, seu potentie existentis in vno loco ad se ipsam, vt existentem in alio loco, nam, sicut eadem anima apprehendens aliquid, per imaginationem excitatur ad amandum per appetitum, quamuis illi actus imaginandi, & appetendi non sint in eodem loco corporis, solum quia radicantur in eadem anima, & intus ab illa fluunt, ita opinor, quod si idem homo hic & Romae esse intelligatur, quamuis hic tantum haberet actum imaginacionis, vel intellectus, quod aliquod apprehenderetur bonum, per illum sufficienter excitaretur, vt posset illud Romae appetere: quia illa sympathia potentiarum non pendet ex loco, sed ex identitate anime, in qua illa potentia & actus radicantur: est enim eadem ratio & proportio. Vnde vltimus, sicut mutata apprehensione intellectus vel imaginacionis: necesse est mutari actum appetitus, quia mutatur obiectum: ita in predicto casu, hoc ipso, quod homo alicubi iudicet, hoc esse falsum, destruitur in eodem intellectu veritas, respectu illius obiecti, & ita destruitur obiectum, respectu assensus contrarij: & idem est de omnibus similibus contrariis. Quae tandem sympathia, & correspondentia actionum vitalium, sic potest explicari, quia si ego nunc Romae simul existerem, quamuis non haberem hic realiter presentem sensibilem visionem, quam haberem Romae, nihilominus hic possem narrare, quae Romae geruntur: vnde quodammodo dici possem hinc videre, quod satis est, vt hic possem narrare, quia ad hoc non est necessaria propinquitas seu identitas loci, quia nunc etiam lingua loquitur, quae oculis videt, quia ab eadem mouetur anima, quamuis loco distent, quod idem esset, etiam si fingatur homo tanta magnitudinis, vt longe amplius inter se distarent: huiusmodi ergo consonantia est ex parte obiectorum in reliquis actibus vitalibus.

Vltimo addendum est in hac materia, quamuis agentia naturalia per se non sufficiant ad immutandum eodem modo corpus in diuersis locis existens: magis tamen congruum & consentaneum naturis rerum videri, vt supposito priori miraculo Deus suppleat defectum causarum naturalium, praebeatque concursum sufficientem, vt talis immutatio eodem modo in omnibus locis fiat. Haec est consentanea Deo Thomae, & alijs authoribus citatis in prima sententia, & idem sentit Alenus, qui rationibus indicat, quia alias magna confusio & perturbatio rerum sequeretur, quae non decet ordinem diuinae sapientiae. Item, quia aliqui multa sequerentur, praeter naturalem ordinem rerum, vt quod eadem materia sit sub diuersis formis, & c. quae omnia euitantur positio huiusmodi concursu, consentaneo priori miraculo. Praeterea in hoc mysterio necessarius est hoc dice-

re, supposita communi doctrina, quod corpus Christi in hoc sacramento, eadem per concomitantiam habeat, quae extra sacramento recipit: quod hic speciali ratione necesse est fieri singulari concursu Dei, propter sacramentalem modum supernaturalem, vt saepe supra indicatum est. Ad quod ita instituendum, fuit etiam hic specialis ratio, tum propter excellentiam & maiestatem corporis Christi: tum etiam, quia hoc sacramento est memoriale & signum eiusdem corporis in propria specie existentis, & ideo decuit, vt eodem modo esset in hoc sacramento, quo extra, quoad omnia absoluta, quae a loco non pendunt.

Atque hinc expeditur dubium, supra huc remissum, si corpus Christi extra sacramento corrumperetur, vsque ad resolutionem in elemento, ita vt iam nullo modo maneret corpus humanum, an nunc desineret esse omnino in sacramento. Scotus enim in 4. distinctione decima, quaestione sexta, affirmat, vt recte in vno sensu. Dico autem hypotheticum esse impossibile, supposita institutione facta in hoc sacramento, & statu illius corporis, quem ipsa supponit. Vnde ex illa hypothese impossibili videntur sequi contradictoria: Nam ex vi praesentis institutionis absolute, & sine vlla conditione verum est, tamdiu corpus Christi conferuari sub speciebus, quamdiu ille possunt substantiam panis conseruare, & ex hoc principio Christus semper ibi manebit quicquid extra sacramento circa corpus eius fieri fingatur: Aliunde vero, quia iuxta eandem institutionem corpus in sacramento debet esse substantialiter conforme sibi ipsi extra sacramento, & quia in sacramento esse non potest, nisi corpus humanum, quod significant verba formae: ideo etiam sequitur in eo casu corpus Christi non mansurum sub sacramento, & hoc simpliciter verum est: alia autem promissio, quod Christi corpus tamdiu durat sub speciebus, quamdiu species ipsae durant, inuoluit contradictionem, quod Christi corpus in propria specie perseveret, & duret in ratione corporis humani: quod quia perpetuo ita futurum est ex absoluta lege, & promissione diuina, ideo alia etiam promissio tranfit in absolutam simpliciter, & alia conditionalis procedit ex hypothese impossibili, supposita institutione, prout facta est.

ARTICVLVS II.

Verum in hoc sacramento remaneat substantia panis & vini post consecrationem.

**A**D secundum sic proceditur. Videtur, quod in hoc sacramento remaneat substantia panis & vini post consecrationem. Dicit enim Damasc. in 4. lib. Quia consuetudo est hominibus comedere panem, & vinum bibere, coniungunt eis Deus diuinitatem, & fecit ea corpus & sanguinem suum, & ita panis communicationis non panis simplex est, sed vnus diuinitati. Sed coniunctio est rerum actu existentium. Ergo panis & vinum simul sunt in hoc sacramento cum corpore & sanguine Christi.

2. Praeterea, inter Ecclesiae sacramenta debet esse conformitas. Sed in alijs sacramentis, substantia materia manet, sicut in Baptismo substantia aquae, & in Confirmatione substantia chrismatis. Ergo & in hoc sacramento est substantia panis & vini.

3. Praeterea, panis & vinum assumuntur in hoc sacramento, in quantum significant Ecclesiam vnitatem, prout vnus panis fit ex multis granis, & vinum vinum ex multis racemis, vt August. dicit in lib. de Symb. Sed hoc pertinet ad ipsam substantiam panis & vini. Ergo substantia panis & vini remanet in hoc sacramento.

Sed contra est, quod Ambros. dicit in lib. de sacram. Licet figura panis & vini videatur, tamen nihil aliud quam caro Christi & sanguis post consecrationem credenda sunt.

Respon-

Inf. ar. 6. cor. 8. q. 77. ar. 1. 8. q. 4. d. 28. q. 2. ar. 1. q. 8. d. 12. p. 1. ar. 1. q. 3. 8. q. cont. c. 83. in prin. & quod lib. 7. a. 9. & quod lib. 9. a. 5. ad 3. & 1. co. 11. l. 4. col. 6. & lect. 9. col. 5. lib. 4. c. 14. in me. tract. 26. in Joann. inter med. & s. 1. 1009. 9. colligitur ex li. 4. c. 4. l. 6. c. 1. 4. re. fortius de c. 8. d. 2. c. omnia